

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

RAPORT PRIVIND STAREA JUSTIȚIEI

2013

**“Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. (1) din Constituția României, republicată**

pentru unificarea practicii cu experiență profesională, respectați și recunoscuți de colegi ca atare, care manifestă disponibilitate pentru verificarea practicii și doctrinei.

Parchetele au organizat, de asemenea, seminarii de formare continuă descentralizată și dezbateri periodice asupra aspectelor de practică neunitară, ședințe de analiză a soluțiilor, precum și alte întâlniri pe aceste aspecte, atât la nivelul parchetelor, cât și împreună cu instanțele de judecată.

Alte măsuri adoptate au fost: cunoașterea, analiza și dezbateră practicii de casare la nivelul curții de apel, aplicarea constantă a practicii judiciare a curții de apel, studierea jurisprudenței, încurajarea studiului individual în domeniile ce au generat practică neunitară, redactarea unor sinteze de practică judiciară comunicate procurorilor din subordine, solicitarea unui punct de vedere de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, întocmirea unor studii cu privire la problemele de drept pentru care nu există o practică unitară, exercitarea căilor de atac, prelucrarea notelor de îndrumare, verificarea periodică a soluțiilor de netrimiteră în judecată, infirmarea soluțiilor considerate netemeinice, controale tematice vizând probleme de drept controversate în practică și comunicarea rezultatelor verificarilor efectuate.

În afara recursurilor în interesul legii și a deciziilor pronunțate în condițiile art. 521 din noul Cod de procedură civilă, o majoritate importantă a instanțelor a considerat că o mare eficiență în procesul de unificare a practicii judiciare revine organizării de către Institutul Național al Magistraturii, instanțe sau alte instituții a unor seminarii sau întâlniri periodice ale judecătorilor pentru discutarea cazurilor de practică neunitară, precum și reformării și restructurării cadrului legislativ, în sensul simplificării și asigurării coerenței acestuia.

De asemenea, instanțele au apreciat ca având un rol important în procesul de unificare a jurisprudenței, deși într-o mai mică măsură, publicarea hotărârilor în baze de date electronice de jurisprudență și conștientizarea de către judecători a importanței unificării practicii judiciare.

Nu lipsite de relevanță pentru domeniul analizat au fost considerate de către instanțele judecătorești discuțiile informale purtate de judecători cu colegii sau pe forumurile informatice specializate și asigurarea unei dotări corespunzătoare a instanțelor cu lucrări de doctrină sau publicații periodice de specialitate.

Editarea de către curțile de apel și de alte instanțe a unor culegeri de jurisprudență și o mai bună relaționare cu mediul academic, precum și implicarea magistraților în proiecte de cercetare în domeniul dreptului au fost desemnate doar de câte o instanță ca fiind importante în procesul de unificare a practicii judiciare.

Cât privește creșterea accesului magistraților la jurisprudența relevantă C.E.D.O./C.J.U.E. și a calității programelor de formare inițială ale magistraților, acestea nu au fost menționate de nicio instanță ca având un rol important în procesul de unificare a practicii judiciare.

Parchetele au apreciat în unanimitate că organizarea de către Institutul Național al Magistraturii, instanțe, parchete sau alte instituții a unor seminarii sau întâlniri periodice ale judecătorilor/procurorilor pentru discutarea cazurilor de practică neunitară este cea mai eficientă măsură de unificare a practicii judiciare, urmată de reformarea și restructurarea cadrului legislativ, în sensul simplificării și asigurării coerenței acestuia, și de publicarea hotărârilor în baze de date electronice de jurisprudență.

Alte măsuri considerate eficiente în procesul de unificare a practicii judiciare sunt asigurarea unei dotări corespunzătoare cu lucrări de doctrină sau publicații periodice de specialitate, publicarea culegerilor de jurisprudență editate de curțile de apel și de alte instanțe și creșterea accesului magistraților la jurisprudența relevantă CEDO/CJUE.

Discuțiile informale purtate de judecători/procurori cu colegii sau pe forumurile informatice specializate, conștientizarea de către judecători/procurori a importanței unificării practicii judiciare și creșterea calității programelor de formare inițială ale magistraților au fost desemnate de un număr mic de parchete ca având un rol important în procesul de unificare a practicii, în timp ce buna relaționare cu mediul academic, precum și implicarea magistraților în proiecte de cercetare în domeniul dreptului nu au fost considerate relevante pentru aspectele analizate.

1.5.5 Soluțiile pronunțate în anul 2013 de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea de Justiție a Uniunii Europene, motivele care au determinat adoptarea acestora și impactul acestora asupra sistemului judiciar

1.5.5.1 Soluțiile pronunțate în anul 2013 de Curtea Europeană a Drepturilor Omului

❖ Informații generale

La finalul anului 2013, statul român figura pe locul 6 în clasamentul statelor furnizoare ale celui mai mare număr de cereri pe rolul Curții, după Federația Rusă, Italia, Ucraina, Serbia și Turcia. Un număr de 6050 cereri îndreptate împotriva României sunt pendinte, reprezentând aprox. 6% din rolul Curții; scăderea este semnificativă față de finalul anului 2012, când un număr de 8700 cereri împotriva României așteptau să fie examinate.

În anul 2013, CEDO a pronunțat în cauze îndreptate împotriva României:

- 83 de hotărâri în care a constatat cel puțin o încălcare a unui drept prevăzut de Convenție;
- 2 hotărâri în care s-a pronunțat exclusiv asupra satisfacției echitabile;
- 3 hotărâri și 96 de decizii (totale sau parțiale) în care a constatat că nu există o încălcare a unui drept prevăzut de Convenție:
- 26 de decizii de radiere, ca urmare a soluționării amiabile;
- 18 decizii de radiere, ca urmare a declarației unilaterale a Guvernului;
- 40 de decizii de radiere, ca urmare a constatării absenței interesului reclamantului de a menține cererea pe rolul Curții.

Este de remarcat faptul că și în 2013, numărul hotărârilor și deciziilor prin care nu s-a constatat nicio încălcare a unui drept prevăzut de Convenție (99) a fost mai mare decât cel al hotărârilor prin care s-a constatat încălcarea Convenției (83).

Trebuie subliniat că dintre deciziile de radiere, urmare a soluționării amiabile sau declarației unilaterale a Guvernului, 13 decizii vizează 31 de cauze conexe, în care se invocă durata nerezonabilă a procedurilor judiciare; astfel, prin aceste decizii, 5 cereri au fost radiate urmare acordului amiabil și 26 de cereri după formularea de către Guvern a declarației de recunoaștere a încălcării art. 6 și de angajament în sensul plății unei sume de bani cu titlu de reparație.

De asemenea, Comitetului Miniștrilor a salutat adoptarea noii legislații în materia restituirii proprietăților naționalizate, apreciind modul în care autoritățile naționale au colaborat cu structurile Consiliului European.

❖ *Jurisprudența relevantă, motivele care au determinat soluțiile Curții. Aspecte de interes privind aplicarea criteriilor de admisibilitate*

În decizia sa parțială asupra admisibilității în cauza *Patriciu împotriva României*, la data de 17 ianuarie 2012, CEDO acceptase că reclamantul își pierduse calitatea de victimă, urmare admiterii unei acțiuni în despăgubiri introdusă împotriva SRI. Constatarea caracterului ilegal al interceptării și acordarea de daune în quantum superior celui întâlnit în jurisprudența CEDO au reprezentat în accepțiunea Curții de la Strasbourg o reparație adecvată și suficientă, astfel că menținerea capătului de cerere privind art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) nu mai era justificată. În continuarea acestei jurisprudențe, prin decizia sa din 17 decembrie 2013, în cauza *Tender împotriva României*, CEDO a admis excepția neepuizării căii de recurs interne, arătând că reclamantul ar fi putut introduce o acțiune în despăgubiri împotriva SRI, iar faptul că nu a fost furnizată decât o hotărâre internă definitivă (cea din cauza *Patriciu*) nu înlătură posibilitatea reclamantului de a formula o asemenea acțiune. De asemenea, în decizia sa, Curtea a respins și restul capetelor de cerere pentru neepuizarea căilor de recurs interne, având în vedere că reclamantul invocase nelegalitatea interceptării telefonice în cadrul procedurilor penale care nu erau încă finalizate.

Tot sub aspectul neepuizării căilor de recurs interne, în decizia sa *Costiniu împotriva României* din 19 februarie 2013 (în care reclamantul se plânge de umilința suferită prin faptul că a fost prezentat încătușat în public), CEDO a considerat că atât Legea nr. 275/2006, cât și art. 246 și 247 din Codul penal ofereau posibilitatea reclamantului de a introduce plângere, subliniindu-se în ceea ce privește formularea unei plângeri penale faptul că era încă accesibilă reclamantului, întrucât nu se împlinise termenul de prescripție.

Hotărâri de Mare Cameră, alte hotărâri importante în jurisprudența împotriva României

La data de 9 iulie 2013, Marea Cameră a pronunțat în audiere publică hotărârea sa în cauza *Sindicatul „Păstorul cel Bun” împotriva României*, trimisă la solicitarea Guvernului român în fața acestei formațiuni jurisdicționale.

Cauza are la bază o plângere prin care se invocă faptul că refuzul Tribunalului Craiova de a înregistra sindicatul reclamant, format în majoritate din preoți din cadrul Bisericii Ortodoxe Române, ar constitui o încălcare a libertății de asociere.

Urmare a admiterii cererii de trimitere a cauzei către Marea Cameră formulată de Guvernul român și după reanalizarea fondului, Marea Cameră a concluzionat că refuzul instanței naționale de a înregistra sindicatul reclamant este justificat, constituind o aplicație a principiului autonomiei cultelor